

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privesce focea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii«

în
Blaș.

Focea bisericescă-politică.

Anul X.

Blaș 6 Octobre 1900.

Numărul 40.

Papa și Unirea noastră.

Din ce ne îndepărtăm mai mult de serbarea iubilară ce am celebrat și din ce ni-se aleg și ni-se cern impresiunile, rămânând să ne stăpânescă numai cele mai puternice, dintr'aceea observăm tot mai bine importanța ce o are scrisoarea apostolică a Sfinției Sale Papa Leo al XIII. adresată Venerabilului său frate, Victor, Archiepiscopul și Mitropolitul nostru.

Era o scenă solemnă în catedrala din Blaș, când Mitropolitul nostru, sfârșind cuvântarea sa festivă, ca o încununare a argumentelor sale frumoase a scos și a ridicat în mâni epistola scrisă pe pergament și înveluită după vechiul obicei, provădută cu sigilul sfintului Petru, și desfăcându-o a anunțat cu fața radiosă, ca o veste mare de bucurie, că a sosit scrisoarea de la Sfinția Sa Părintele nostru Papa Leo al XIII., iscălită de mâna proprie.

O senzație de plăcere a trecut de sigur prin inima fie cărui credincios și mândrie legitimă va fi resimțit de sigur fie care din cei de față auzind și vedând cum suveranul lumii spirituale, unicul suveran în al cărui imperiū sôrele nu mai apune nici odată, participă la bucuria noastră și vine cu spiritul în mijlocul nostru, ca să ne salute, să ne spună cuvinte părintești de laudă și să ne oferască și pe viitor scutul său puternic.

Și cu drept cuvint ne-am simțit mândri de această înaltă atențiune. Pentru că Papa de la Roma, deși lipsit de puterea lumescă, dispune și astăzi de o putere așa de mare, în cât nime în lume nu-i se poate asemăna. Pentru că în deosebi actualul Papă, Leo al XIII., atât în virtutea poziției sale, cât și în virtutea marilor sale calități personale are înaintea tuturor potențailor din lume o autoritate recunoscută chiar și de dușmani.

Cu drept cuvint ne-am simțit și mângâiați, putând să constatăm, că la serbarea noastră, care avea un caracter așa de nobil, pacinic, cultural și moral, a participat cu spiritul și reprezentantul unei puteri universale, cum este Papa, pe când atâtea „puteri“ mici, apropiate, și moralicesce chiar obligate, au ținut să-și arete numai nepăsarea lor orbă, dacă nu chiar ura și a pismei lor răutate...

Se cuvine deci ca să relevăm din nou acest important moment al serbărilor noastre: *scrisoarea apostolică a Papei Leo.*

Se nimeresc și aci cuvintele frumoase ale Părintelui de la Roma, scrise tocmai din acest prilej către noi:

„Er ca bucuria generală să fie și mai mare, cu drept cuvint reamintim *bunăvoința* ce pururea au arătat-o Pontificii romani față de *națiunea noastră*“

Întru adevăr cade-se să ne aducem a minte de această *bunăvoință*.

În tot decursul veacurilor ei ne-au privit cu bunăvoință, chiar și atunci, când noi îi priviam prin prisma

urei fanatice grecesci. Pe când necunoscuți eram în lume, și chiar și eroii ne erau porecliți cu batjocură, pe atunci Papii cei mari și cu vederi mai largi ne trimiteau cuvinte de încurajare.

Unii ne chemau să revenim la sinul matern al Romei, ca să fim Români, pe cum după sânge așa și după credință (*sicut sanguine estote et fide Romani*).

Alții eroilor mari ai Românilor, cari s'au pus zid de apărare în calea năvalnicilor musulmani, ce amenințau apusul cu civilizațiunea sa creștină, le trimiteau cuvinte de laudă și îmbărbătare numindu-i „*ostași ai lui Christos*“.

Și erăși alții reprimindu-ne cu drag la sinul unității, de care ne despărțiseră timpurile vitrege și vecinii dușmănoși „nici o dată n'au încetat a ne întinde mulțime de binefaceri, pe cum și a încerca toate ce ar fi spre strălucirea și folosul bisericii noastre.“

Astăzi în casuri de grea încercare bărbații nostri prigoniiți au un loc de scăpare între frați. *Inocențiu Micu Clain* inse, când s'a vădut repus de intrigile dușmane, cari l'au disgrățiat și l'au espus perirei cu totă nevinovăția sa, — n'a avut alt loc de scăpare și de scutire, de cât *Roma, Roma Papilor!* Acest singur fapt încă ilustrază din destul importanța Romei pentru noi. Dar de atunci în câte câte fapte de acest fel s'au mai pe-

Feuilleton.

Discursul de deschidere

rostit de Rsmldn preposit Ioan M. Moldovan, președintele Asociațiunii, la adunarea generală de la Băile-Herculane.

Onorată adunare generală!

Înainte de toate mă simțesc dator a împărtăși salutare fratăscă Românilor din acest ținut și a le mulțami: pentru că însuflețiiți de scopurile ce urmărim, ne-ați adus în regiunea această, pe cât de frumoasă, pe atât de însemnată în istoria națiunii noastre.

Pentru că, ce Român va pune piciorul său pe pământul sacru al acestui ținut, fără să-și aducă aminte, că străbunii nostri, când au purtat peste Dunăre acunile lor victorioase pe aici au făcut primele cuceriri. De pe aici au trecut munții, acel zid de apărare, acea grandioasă cetate, ce făcea să crească virtutea sălbatică a dușmanilor, de cari pe atunci

tremurau toate poporile din jur. Pe aici, chiar și în loc, se află deosebite monumente din epoca descălecării și a înrădăcinării neamului nostru în această țară așa depărtată de sinul călduros al mamei noastre, — er în apropiere se află unul grandios, pe care în 18 secolii nu l'au putut învinge și dărâma nici valurile Dunării, nici tempestățile aerului, și chiar nici răutatea omenescă, ce întru turbarea sa sfarmă și entropesce mai cumplit de cât puterile naturii brute.

Deci, fie salutați cu iubire și mulțamire frații din acest ținut, cari invitându-ne în mijlocul lor, ne deteră ocaziune de a ne reimprospeta suvenirii atât de dulci și a ne încălzi prin focul sacru al lor!

Onorată adunare generală!

Este frumos și măreț scopul ce urmărește societatea noastră: pentru că ea tinde a deștepta și a desvolta în poporul nostru iubirea de neam, iubirea de limbă și cultura noastră. — este a face, ca toți fiii națiunii noastre, așezați în regiunile răsăritene ale Ungariei — fără nici o cântare la numirile locale de Hăteganii, Ardelenii, Maramurșeni, Ungurenii, Bănățeni, — bucuropși să recunoscă domnia legăturii comune care o for-

mază limba noastră dulce și datinile crezite de la străbunii, este a face, ca toți fiii neamului nostru să împreune forțele lor cele mai bune spre a cultiva întru sine înșiși și întru toți ai nostri aceste odore prețioase și spre a le apăra ca lumina ochiului.

Nisuiind a împlini această misiune, „Asociațiunea“ noastră spre serbarea adunării sale generale descălecă acum într'o regiune, acum într'alta; pörtă lumina sa mică în acest secol al luminilor mari, pentru ca cel puțin — din apropiere să potă fi vădută și apreciată de cei interesați de-adreptul în cauză, și acestora să le dee impuls de a lucra pentru realizarea scopului dorit. Pörtă o lumină mică, ce vedându-o cei ce stau a față de cercurile strinse ale noastre, pe cari inse una din legăturile de ordine mai înaltă așa de strins îi împreună cu noi, să cunoscă și scopul nostru aflător în armonie deplină cu binele comun, și puritatea mijloacelor de cari ne folosim.

Prin activitatea stăruitoare, onorată adunare generală, în acești aproape 40 de ani am ajuns acolo, că puțin colțuri locuite de Români se află în largul Ungariei, de cari nu s'a apropiat această instituție binefăcătoare a noastră — și mai puțin încă — puteare-am

trecut! Multe le cunoaştem, multe sînt ascunse încă în acte secrete, dar vor eşi la lumină cu timpul.

Temelia autonomiei noastre este consfinţită de Păpă al IX., restauratorul Mitropoliei noastre, care ne-a scos de sub supunerea primatului de Strigon, ne-a întemeiat provincia mitropolitană, cu două noue diecese îmbogăţită, şi ne-a făcut liberi şi independenţi de ori care altă biserică din ţară. Tote acestea „spre mângăierea şi folosul Românilor”, cum însuşi Papa zice în Bulla „*Ecclesiam Christi*”.

Er cât pentru eluptarea acestei autonomii şi organizarea ei, deosebită de alte biserici, Leo al XIII. ne face un bun augur prin cuvintele sale:

„Stăruieţi așa dară a Vă ocroti şi în viitor sub scutul Scaunului roman”, care „de la Inocenţiu al XIII şi până la Noi, nici o dată n'a încetat a Vă întinde mulţime de binefaceri, pe cum şi a încerca toate ce ar fi spre strălucirea şi folosul bisericii voastre.”

Din scrisoarea acésta, care va rămâne un act memorabil în istoria noastră mai relevăm, de încheiere, un fapt. Papa Leo XIII., reamintind actul al cărui aniversar îl prăznuim, îl precisează cu următoarele cuvinte semnificative:

„Merito quidem te gregemque tuum percipere laetitiam videmus ob saeculum alterum proxime implendum ex quo maiores vestri cum Romana Sede inivere concordiam.”

Va să zică străbunii nostri s'au pus de acord cu scaunul Romei, au încetat duşmănia contra lui şi au făcut bună înţelegere, concordie, cu el.

Etă o nouă şi frumoasă determinare a Unirii!

Am făcut concordie cu Roma. De ce am fi şi ţinut să se perpetue discordia, pe care nu noi am provocat-o, şi la care noi, fii ai Romei, mai puţin motiv aveam de cât ori cine în lume?

zice nici unul, fie cât de retras, — în care să nu se simtă rodirile mişcării produse de ea.

Bărbaţi insufleţiţi pentru înaintarea culturii noastre, cu zel vrednic de totă lauda au îmbrăţişat această cauză sfîntă a poporului român. Şi etă acum vedem înfiinţate la 50 despărţăminte, cari ca tot atâtea arterii duc şi multiplică mişcarea noastră culturală. Este de dorit înse, că centre de aceste să fie înzecit mai multe, pentru ca ele să fie mai accesibile şi aflându-se în apropiere să potă desvolta activitate mai frumoasă. Chiar pentru aceea stăruinţa noastră trebuie să fie îndreptată spre formarea lor, pe unde lipsesc, şi înmulţirea lor pe unde s'au format deja, până vom ajunge acolo, ca organismul nostru să se întindă şi să se ramifice şi prin cele mai ascunse şi mai depărtate cătune locuite de Români, şi pe tot locul să opereze lăţirea culturii noastre naţionale. Numai așa vom fi în stare a susţinea şi apăra aceea ce ne este atât de scump: individualitatea noastră naţională.

Ca mijloc foarte folositor au despărţămintele noastre, între altele multe, bibliotecile ambulante, spre a căror recomandare nu putem avea cuvinte de ajuns. Prin ele se subministră poporului lectură sănătoasă, morală şi scutită de veninul principiilor ce

„*Maiores vestri inivere concordiam*” — zice marele şi luminatul Pontifice. Fie ca şi aci din nou să se illustreze adevărul cuvintelor străbune: *Concordia res parvae crescunt!* — „spre mângăierea şi folosul Românilor.”

Consecinţa festivităţilor iubilare din Blaş.

1. Fiesce care eres formal se pôte cualifica de păcat contra Spiritului Sfînt, carele nu se va ierta „nici într-un acest veac, nici în cel ce va se fie” (Mth. XII. 32). Şi păcatul contra Spiritului Sfînt se numesce așa, pentru că să comite din maliţie, carea este de altmintrelea opusă bunătăţii, carea i-se atribuesce Spiritului Sfînt, pe cum Tatălul i-se atribuesce puterea ori tăria, eră Fiului i-se atribuesce înţelepciunea. — Nu ne putem nici închipui mai mare maliţie de cât aceea, când cineva i-se împotrivesce adevărului cunoscut. Şi pôte fi ore adevăr mai cunoscut de cât acela, carele se basază pe auctoritatea lui Dumnezeu, carele ca însaşi înţelepciunea nu pôte fi în rătăcire, eră ca însaşi sfîntenia nu ne pôte seduce pe noi? De aici, caracteristica eresului este chiar pertinacia, cu carea ereticul formal se opune morţiş revelaţiunii dumnezeesce, vrînd să restorne ast fel însaşi auctoritatea lui Dumnezeu.

2. Grecii pneumatomachi nu s'au îndestulit numai cu aceea, că răzimaţi pe auctoritatea Împăraţilor sîi Constantinopolitani, şi încreduţi într'aceea, că le staă la spate patroni atât de violenţi şi tari, s'au încercat a răsturna totă ordinea hierarhică ce o a aşezat Domnul nostru Isus Christos în sfînta sa biserică, prin aceea că au denegat supunerea datorită şi prestată prin un s. Athanasii, prin un s. Vasiliu cel mare, prin un s. Gregoriu Nazianzen, prin un s. Ioan Guradeaur şi prin toţi ss. Părinţi ai bisericii orientali înaintea schismei, vicariului lui Christos, Pontificelui roman, ca următorii al s. Petru şi ast fel ca centru al unităţii catolice; şi neîndestulindu-se nici cu aceea, că

tind a surpa basele societăţii civile şi ale religiunii. Este mare puterea acestor bibliotecii, pentru că prin ele poporul nostru, gratuit sau pe un preţ bagatel, devine în poziţiune de a gusta lectură variată şi a desvolta în direcţiune bună simţămintele ascense în pieptul său. Succesul acestei lecturi, dacă este bine alésă, e foarte sigur şi desevirşit; pentru că ea nu are de a lupta cu alt duşman de cât cu negure ce întunecă mintea şi inima. Se învinge duşmanul acesta, — simţămintele bune cresc şi se întăresc.

Prin cărţi de felul acesta, dacă e bine controlată, se ajută foarte mult formarea caracterelor tari între cele bune, pe cari nici lipsa extremă, nici prisosurile îmbuibate să nu le potă abate de la calea virtuţii şi a moralităţii.

Să lucrăm cu toţii, fie care după cele mai bune puteri ale sale, ca „Asociaţiunea” noastră să crească şi să înflorască!

Cu acésta declar adunarea generală deschisă.

după resturnarea presumpţivă a auctorităţii bisericesci supreme, auctoritatea acésta, sub acelaşi sent al Împăraţilor bizantini, s'au încercat a şi-o însuşi Episcopii Constantinopolitani, numindu-se pe sine de *Patriarchi ecumenici*, din simplul motiv că „Constantinopolis est nova Roma”; er despre altă parte sciind bine, că biserica e asistată totuşi şi informată de Spiritul Sfînt, carele este „Spiritul adevărului” (Ioan XIV. 17), dar perđînd din vedere, că „Domnul risipesce sfaturile neamurilor şi defaîlmă gândurile boerilor” (Ps. XXXII. 10): spre a asigura stabilitate stărilor hierarhice inaugurate prin ambiţiunea şi spiritul lor de nesubordinaţiune, orbiţi de patimă, au pornit rebel chiar şi persónel dumnezeesce a Spiritului Sfînt, negându-l în butul revelaţiunii şi a credinţei sfinţilor părinţi, purcederea de la Tatăl şi de la Fiul, ca dintr'un principiu. Prin ce Grecii pneumatomachi, cu o aroganţă ne mai pomenită, s'au obtrus de *corectori ai revelaţiunii*, pe lângă toate că Apostolul neamurilor eschiamă uimit: „O adêncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al sciinţei lui Dumnezeu. Cât sînt de necuprinse judecăţile lui, şi neurmata căile lui” (Rom. XI. 33) şi apoi întrebă: „Că cine a cunoscut gândul Domnului, sau cine s'a făcut lui sfetnic?” (Rom. XI. 34).

3. Şi fiind că o crimă ca acésta, n'a putut rămânea nepedepsită: nu e mirare, că abia trecură 14 ani de la consumarea prin Marcu Efesin a schismei grecesce, adecă în 1453, Constantinopolul a cădut în mîna Turcilor chiar la Rusaliu, în însaşi sêrbătorea pogoririi Spiritului Sfînt, pe carele îl insultară Grecii blasfemi. Şi de atunci în cöce, de asupra bisericii profanate a s. Sophii, numită așa de la înţelepciunea increată, căreia îi era închinată, în locul simbolului rescumperării; spre ocara lumii, până în ziua de astăzi, stă inarborată *semiluna*; er grecii, împreună cu patriarhii lor, cărora li-s'a părut prea greū jugul cel bun a lui Christos şi sarcina lui cea usoră (Mth. XI. 30), gem sub jugul turcesc, cu atât mai ruşinos, cu cât e mai onorific a atêrna de la Persöna Sacră a Vicariului lui Christos, de cât de la un Turc nebotezat, scris fiind că „tot cel ce se înalţă smeriseva” (Luc. XVIII. 14). — Aşa s'a adeverit şi aci aceea ameninţare a Domnului: „că să va lua de la voi împărăţia lui Dumnezeu, şi să va da neamului, care va face rodirile ei” (Mth. XXI. 43).

4. După mörtea lui Fotie, şapte-sprezece patriarhi Constantinopolitani, au mai păstrat încă comuniunea cu Scaunul apostolic al Romei. Şi în acest interval de timp, pe cum şi mai înainte de Fotie, nu suferă îndoielă, că şi Români de sub patriarhatul Constantinopolitan, şi-au lucrat mântuirea în aceiaşi corabie. Dar după nefericitul naufragiu, au simţit şi Români totă vigörea acelei sentinţe a Domnului: „Bate voi păstorii şi se vor risipi oile” (Marc. XIV. 27. Cfr. Zachar. XIII. 7), pentru că veninduşi în ori din amortală letargică a veacurilor petrecută în ţera stêrpă a desbinării grecesce, se pomeniră numai, — nici ei nu sciaă cum, — rupţi de sinul acelei biserici singur mântuitoare a „Dumnezeului celui viu”, carea este „stîlp, şi întărire adevărului” (I. Tim. III. 15). Deveniră adecă şi Români victima perfidiei grecesce, scris fiind, că „Cu cel ales, ales vei fi, şi cu cel îndêrtnic te vei îndêrtnici” (II. Impêr. XXII. 27).

5. După câte va veacuri înse, petrecute ast fel în întunerecul schismei, din îndurarea nemărginită a lui Dumnezeu, în urmă a sosit timpul, când un nou Apostol al neamului nostru, inspirat de Spiritul lui Dumnezeu, le-a intonat strămoșilor noștri de binecuvîntată memorie: „că este ceasul ca să ne deșteptăm noi din somn“ (Rom. XIII. 11). Și glasul lui a fost ca glasul *eficace* al unui al doilea premergătoriu, carele striga în pustie: „Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui“ (Mth. III. 3), pentru că Românii ast fel deșteptați la o viață nouă, nu numai că n'au refuzat invitarea ce li-se făcea, ci prin stăruințele neobosite ale Arhiepiscopului Athanasiu, în 5 Sept. 1700 adunați la Alba-Iulia în Sinod: „Considerând — pe cum sună Manifestul edat — nestatornicia vieții omenești și nemurirea sufletului (de care trebuie să avem cea mai mare grijă din toate)“, și restaurând „liber și de bună voe din îndemnul lui Dumnezeu Unirea cu biserica romano-catolică“: s'au întors erăși la aceea credință străbună, carea o profetau deja Romanii și în zilele sfântului Pavel Apostolul, de ore ce Apostolul, în epistola sa către Romani, scrie, că: „Credința voastră se vestese în totă lumea“ (Rom. I. 8). Și aniversarea de 200 ani a acestui act binecuvîntat de Dumnezeu, a fost centrul festivităților de mai de unăzi în Blaș, și pe tot teritoriul Provinciilor Mitropolitane greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș.

6. Folósele sfintei Uniri nu le trag la îndoială nici chiar contrarii aceleia. Toți recunosc aceea „Că (ni-) a făcut (nouă) mărirea cel puternic, și sfint numele lui“ (Luc. I. 49). — Bine zice Psalmistul, că „Trimite-vei Duchul tău, și se vor zidi, și vei innoi fața pământului“ (Ps. CIII. 31), pentru că prin s. Unire, cu lucrarea supranaturală și plină de unecțiune cerescă a Spiritului Sfint, chiar că „s'a innoit fața pământului“ locuită de Români.

7. Și dacă totuși, nu toți Români au primit Unirea cu aceea biserică, în sinul căreia un s. Athanasiu, un s. Vasiliu cel mare, un s. Gregoriu Nazianzen, un s. Ioan Chrisostom, și toți sfinții Părinți ai bisericii orientale au devenit portenții sfînteniei și ai înțelepciunii dumnezeiești: cine ne va pute opri pe noi, că dând mulțămîta lui Dumnezeu pentru acest mare dar al s. Uniri, și eschemând cu Psalmistul, că „Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru: tu ești Dumnezeu carele faci minuni. Cunoscută ai făcut întru norode puterea ta, mântuit-ai cu brațul tău pe norodul tău“ (Ps. LXXVI. 13—14), să nu ne întărim în propusul de a ne lucra mântuirea în sinul acelei biserici, ai cărei fală sînt toți acești doctori și sfinți Părinți orientali, dintre cari *nici unul n'a fost neunit*, de ore ce toți au trăit cu veacuri mai înainte de ce s'ar fi virit *neunirea* în lume, în cât tuturor acelora, cari onorînd pe acești sfinți mari, totuși nu le urmază esemplul din privința *apartenenței* și a *comunității* cu s. Scaun Apostolic al Romei, ca unora, cari nu se țin de religiuinea lor, cu drept cuvînt li-se pot aplica cuvintele Domnului, că „norodul acesta cu buzele mă cinstesce, érá inima lor de parte este de la mine“ (Marc. VII. 6).

8. Cu aceste impresii au părăsit Blașul toți aceia, cari au participat acolo

mai de curînd la festivitățile tubilare ale s. Uniri. Și ce pôte fi mai natural, de cât ca noi, cei îndreptățiți a cânta la s. Liturgiă, că „Văduț-am lumina cea adevărată, luat-am Spiritul cel ceresc, aflat-am credința cea adevărată“, bine știind că Dumnezeu vrea „ca să se mântuiescă toți oamenii, și să vină la cunoștința adevărului“ (I. Tim. II. 4), să dorim, ca și confrății noștri de un sânge, aflători a fără de sînnul acestei biserice, făcîndu-se și ei părtași acelor bunătăți, de cari noi ne bucurăm deja, prin intrarea lor succesivă în sinul aceleiași biserici, derimîndu-se păretele ce încă ne tot desparte, să contribuiescă și ei la validitatea acelei economii a mântuirii, carea pune în prevedere, că „va fi o turmă și un păstoriu“ (Ioan X. 16), cu atât mai virtos, pentru că, dacă o dată e adevărat aceea, că s. Unire e factorul principal al culturii adevărate și formali: acesteia (culturii adevărate și formali) îi stau în cale toți aceia, cari în inima lor nutresc simțeminte contrare ori chiar ostile sfintei Uniri.

Dr. Augustin Lauran.

Serbări iubilare.

La Oradea mare.

Duminecă la 30 Sept. n. s'au ținut serbările iubilare în catedrala din Oradea-mare, fiind de față un public distins. S'a cântat cu această ocaziune doxologia cea mare și cetit pastorala comună a Episcopilor.

La Lugos.

La 7 Oct. n. se va sărbători aniversarea ducentenară a Sf. Uniri în catedrala din Lugos. Pe 8 Oct. s'a convocat consistorul plenar tot intru amintirea acestui act mareț.

La Sibiu.

Frumos s'a sărbătorit jubileul de 200. și în biserica din Sibiu. Étá ce raportéză „Tribuna“.

Liturgia comemorativă din incidentul jubileului de 200 ani al sfintei uniri, anunțată din vreme s'a celebrat în biserica greco-catolică din Sibiu Duminecă, în 30 Septembrie a. c. de reverendisimul domn protopop *Iaan V. Rusu*, asistat de preoții *Arseniú Bunea* și *Nicolau Togan*. Biserica a fost foarte frumos decorată. Pe frontispiciu era anul 200 făcut admirabil din girlande de flori naturale, pe jos verdeată și pe de latură arbori. A luat parte întregă tinerimea școlară gr. cat. de la gimnaziul de stat sub conducerea profesorilor Dr. Szöcs și Petény, cea de la școla elementară de stat sub conducerea directorului Bob și a profesorului Hess, iar elevele gr.-cat. din internatul „Asociațiunii“ sub conducerea directorii d-șora *Elena Petrașcu*. Magistratul a fost reprezentat prin căpitanul de poliție *Simonis*, comitatul prin ampoliații *Crețiu*, *Brennerberg*, *Steffea* și *Schieb*. Asemenea au fost reprezentate și alte autorități locale, apoi membrele comitetului Reuniunii femeilor române gr.-cat. în frunte cu dómna presidentă, membrii comitetului bisericesc *Harșan*, *Dănilă* etc. și alți mulți inteligenți. A cântat corul tinerimii gimnaziale sub conducerea învățăto-

rului *Coman* și *Romul Simu*, cel din urmă a cântat solo o pricésná foarte frumoasă.

După cetirea sf. evangelií dl. protopop a ținut cuvîntarea festivă, în care a arătat toate binefacerile ce le-a revărsat sf. unire asupra poporului românesc, iar domnul capelan *N. Togan* după o potrivită introducere, a cetit o parte însemnată din pastorală Veneratului episcopat al bisericii române unite adresată clerului și poporului credincios, rămânînd ca celelalte părți din pastorală în urma dispozițiunilor mai înalte să se cetescă în Duminecile următoare.

Laudă și recunoștință se cuvine dlui protopop și capelanului său cari au știut să aranjeze ast fel lucrurile ca aceste sărbări să înalte chiar și a străinilor inimi.

Telegramele.

Ne împlinim azi o plăcută datorință comunicînd cetitorilor noștri telegramele omagiali trimise cu ocaziunea serbărilor Sfinții Sale Pontificelui *Leo XIII* și Măiestății Sale.

Telegrama adresată Vicariului lui *Christos* e de următorul cuprins:

Nr. 4880—1900.

Emo Cardinali Rampolla Roma.

Ecclesiasticae Provinciae Albajuliensis et Fogarasiensis Metropolita et Episcopi in Synodum provinciale Balázsfalvae congregati alterum ab inita Sancta Unione expletum celebrantes saeculum insignium ab Apostolica sede perpetuo obtentorum beneficiorum memores ad pedes Beatissimi Patris humiliter provolvuntur ac suorum omniumque unitorum Rumenorum nomine gratissimo animo inconcussae fidelitatis, filialis devotionis atque summae venerationis sensa pandunt, Apostolicam efflagitantes Benedictionem.

Victor Mihályi de Apsia
Archiepiscopus et Metropolitae
Alba-Julienensis et Fogarasiensis.

Măiestății Sale s'au telegrafat următoarele:

Nr. 4881—1900.

Preainaltei Cancelarie de Cabinet a Măiestății Sale ces. și reg. apostolice

Viena.

Mitropolitul, Episcopii și membrii legal-minte convocați ai provinciei bisericesci greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, adunați în Blaș la sărbătorirea aniversării de două sute ani de la unirea noastră cu biserica catolică, reamintesc cu inima plină de recunoștință, că binefacerile credinței celei adevărate după Dumnezeu au să le mulțumescă protecțiunii și sprijinului înaltei Case Domnitore. Drept aceea cu omaj subdital se prezintă înaintea tronului apostolic al Măiestății Sale, pentru a da espresiune grațitudinii lor eterne și fidelității neștrămutate, rugînd pe Măiestatea Sa, să se îndure a împărtași provinciă bisericescă greco-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș și în viitor de grația și patrociniul Său preainalt.

Victor Mihályi de Apsia
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Răspunsul Sfinții Sale.

Joi sara în 20 Sept. a sosit răspunsul cardinalului Rampolla.

Éta textual acest răspuns preagratis.

Emo Archiepiscopo Mihályi Balázsfalva.

Communia devotionis sensa quae Episcopi huius Provinciae professi sunt Beatissimus Pater grato animo excipiens synodo vestrae secunda quaeque adpreatur et apostolicam Benedictionem amantissime impertit.

M. card. Rampolla.

De la Maiestatea Sa n'a sosit încă răspunsul.

Voci de presă.

Din articlii apăruti în ziarele magiare reproducem celea publicate în numărul de la 20 Sept. n. a lui „Közérdek“, foia comitatului nostru.

„(T. B.) Sărbătorea bisericii greco-catolice. Abia s'a sfârșit domnia principilor naționali ardeleni, și una dintre cele dintâii preocupățiuni a guvernului vienes, pe lângă organizarea politică a provinciei, a fost cauzele religioase. Atențiune deosebită a început a-i da poporului român, care în mijlocul furtunelor seculare s'a estins repede prin comunele, din cari s'a pustiit Magiarii și prin munții scutiți de devastățiunii, și care în urma modului său de trai și a pretenșiunilor sale foarte modeste putându-se mișca ușor, mai ușor a și putut încunjura pustiirile estirpătoare. Asupra acestui popor, care urmând exemplul popoarelor balcanice în urma influinței grecesci a mărturisit religionea greco-orientală neadmisă în Ardeal între religiunile recepte, puțină influință a putut ave nișnița principilor Gavril Bethlen și George Rákoczy I., ca să se alătore la vre o religione receptă și prin această să se facă părtaș drepturilor cetățenesci a locuitorilor magiari, săci și sași. Causa o putem afla mai cu samă în războirea continuă, care dădea foarte puțin timp pentru regularea afacerilor interne... Căci dor și în veacul următor, al XVIII., care, — făcând excepțiune de la răscolă lui Francisc Rákoczy, — a fost neasămănat mai liniștit de cât cele alalte, numai după pertractări lungi, și cu deosebire în urma ostenelelor entusiaste a Iesuitului Gavril Hevenesi și a soților săi, între alții a lui Paul Baranyai, protopop în Alba-Iulia, s'a putut ajunge la atâta, că episcopul Atanasie și protopopii săi au declarat în 30 Sept. 1699, că nu au de gând a se alătura la altă religione de cât numai la cea romano-catolică. Aceste ostenele au și avut rezultat. Atanasii a fost consacrat de episcop unit în Viena, și când în 1700 a sosit la Alba-Iulia, — reședința sa de atunci — Ștefan Apor l'a primit cu mare pompă și între serbări l'a instalat de episcop al tuturor Românilor din Ardeal.

Două sute ani au trecut de atunci și biserica greco-catolică română luând parte și în binele și în răul acestei țări, s'a dezvoltat în continuu. Apogeul dezvoltării și a progresului său și l'a ajuns în cei din urmă 50 de ani, cu deosebire sub era constitu-

țională în măsura, în care a putut progresa pe terenul cultural și al bunăstării materiale.

Aniversarea unirii de două veacuri cu biserica romano-cat. a serbat-o în Blăș începând din 18 Sept. cu mari solemnități Dr. Victor Mihályi arhiepiscop și mitropolit, corul episcopilor și preoțimea, în ale cărei șiruri cunoșcem adevărate somități. Salutăm cu această ocaziune din inimă pe confrății nostri și dorim ca ei să fie cu trup cu suflet fii credincioși și zeloși ai patriei magiare, în sinul căreia trăiesc și se dezvoltă.

Vom continua a publica în numărul viitor rapoartele primite despre decursul serbărilor în localitățile mai însemnate, cum și articolul din „Alkotmány“.

Constatări prețioase. — Folia de la Arad scriind în nr. 175 și 176. despre „curențele confesionale“ cari ar fi domnind între Români, face următoarele prețioase constatări, pe cari le publicăm fără comentariu: „Există un curent în frumosul regat român, care tinde a strica această armonie, (armonia între românism și ortodoxism, cari „se întregesc reciproc și alcătuiesc o singură și nedespărțită noțiune“. Red. Un.) acordând anume ortodoxismului drept de superioritate față de românism. Curentul acesta s'a pornit cam de pe timpul detronării vinovatului mitropolit Ghenadie. Imediat după acest fapt s'a constituit la București o societate secretă, numită „societatea pentru ocrotirea și unirea tuturor ortodoxilor din Europa“. Această societate, compusă din elementele claselor inferioare, este fanatisată de idei absolut protivnice ideii românismului. Societatea fiind secretă nu se știe în ce direcție se ramifică activitatea ei pentru „înfrățirea tuturor ortodoxilor“.

Și apoi mai la vale: „Vrăgmașii imediați ai nemului nostru sunt popoarele slave, toate ortodoxe. Prin înrudirea lor religioasă întrețin legături secrete cu populațiunea României. Țăranul român și astăzi încă vizază tot Muscal. Rubla muscălească și astăzi își are rolul său în regatul român. Ast fel că între cercurile conducătoare politice și între o parte a poporului există păreri diametral opuse în direcție politică. Pericolul e deci destul de evident, și cu cât propaganda panortodoxă va fi mai mare, cu atât destinele României sunt mai amenințate. Și ast fel ortodoxismul militant poate ajunge în opoziție directă cu românismul.“

Acestea le spune „Tribuna poporului“ și dacă noi le-am fi zis, ni s'ar fi imputat, că criticăm „în mod absolut insolent religia oficială a statului român“.

Pentru colorile naționale. — În congregația comitatului Brașov membrul Dr Aurel Mureșianu, direct. „Gazetei“, a adresat vice-comitetului o energică interpelare, în cauza prigonirii colorilor naționali, cari formeză o parte întregitoare a costumului țărănesc român.

Interpelarea a fost rostită românește cu toate acestea spre a fi mai bine înțelesă interpelatorul a voit să o redeie pe scurt și în limba germană, se auziră voci înse, cari afirmau că au înțeles, numai fișpanul cerea

ca dl Mureșianu să-l talmăcescă cuvintele. Acesta nu s'a simțit îndatorat să o facă și așa talmăcirea s'a făcut din partea protonotarului.

Vicecomitele declară, că nu poate răspunde, de ore ce n'are cunoștință de cazurile înșirate de interpelant, promite că să va informa și apoi va răspunde în viitoarea sedință.

Răspunsul vice-comitetului a fost luat la cunoștință.

Revistă politică.

România. M. S. regele a semnat la castelul Weinburg decretul de convocare a camerelor în sesiune extraordinară pe ziua de 25 Septembre. Mesagiul de tron la deschiderea sesiunii va fi foarte scurt, și asupra lui nu se va face nici o discuție.

În afacerea asasinării lui Mihailean, și a altor asasinări politice din țară dl Ioan Florescu judecător de instrucție, a terminat ordonanța definitivă și a înaintat-o dlui ministru de justiție

Face senzație o scrisoare ce a primit-o dl Ioan Florescu, prin care se susține, că ex-regele Milan al Serbiei, ar fi părtaș și el la complotul pus la cale de Bulgari, în contra regelui Alesandru.

În zilele acestea ex-regele a fost prin Bucuresci, afirmativ să facă să dispară scrisoarea atât de compromițătoare pentru el, din dosarul actelor.

Dacă complicitatea lui Milan la acel complot se va adeveri — se pot aștepta lucruri de mare senzație.

China. Tulburările în China continuă încă și acum.

Împăratul Chinei a telegrafat împăratului Wilhelm al Germaniei, că a dispus ca pe mormintul ambasadorului Ketteler să se facă libațiunii și autoritățile vor face tot posibilul, ca osemintele lui Ketteler, să fie transportate cât mai curând în Germania. Tot odată promite, ca ucigașii și toți vinovații vor fi aspru pedepsiți.

Împăratul Wilhelm a răspuns, că nu e îndestulit cu promisiunea, ci pretinde ca aceia săși fie pedepsiți cât mai curând. Germania pretinde ca pedepșa această să se facă înainte de a se începe pertractările de pace.

După celea mai nouă telegrame, Germania, Franța și Rusia s'ar fi înțeles, ca înainte de a începe pertractările de pace, să indrume pe ambasadorii să compună lista vinovaților, cari trebuie pedepsiți.

De altă parte se telegrafază, că mareșalul Waldersee, are să lupte cu mari greutăți, de ore ce oficerii puterilor străine, numai pe câmpul de război îl recunosc de conducător și-i dau ascultarea cuvenită.

Se vestesc că Rusia și America au dat ordin pentru retragerea trupelor.

Corespondințe.

Sfințire de biserică.

Din părțile Baiei-Mari 1900 Oct. 20.

Onorată Redacțiune!

În 16 l. c. s'a binecuvîntat biserica parochială gr. cat. din Mocira distr. protopopesc a Baiei-Mari prin Rev. Dn Ștefan Bilț protopop tractual, cu asistința mai multor preoți din diecesa Gherlei și a Oradei-Mare. Cuvîntul festiv l'a rostit părintele Lucaciū parochul Șișeșcilor, cu elocința lui binecunoscută. La finea stei Liturgii Dnl protopop, a enumerat din prilejul anului sînt datorințele noastre de supunere, iubire și alipire către sfîntul scaun apostolic al Romei, cerînd de la Atotputernicul îndelungată viață și sănătate Preasfinției Sale Pontifului nostru Papa Leone XIII; apoi a explicat credincioșilor iubileul ducentenar a sf. Uniri arătînd însemnătatea lui în viața poporului românesc și a pomenit și de sinodul provincial, ce se va celebra zilele acestea, pentru comemorarea sfîntei Uniri, — și în sfîrșit a urat cu cuvinte călduroase și pătrunzătoare de la Preaînduratul Dumnezeu, Părintele luminilor grația sa cerească asupra sfîntului sinod, dorind și Episcopatului român unit, în frunte cu Veneratul său cap a Provinciei Mitropolitane, sănătate și viață îndelungată și fericită; la cari corul a intonat: „Mulți ani!”

După servirea ceremoniilor sacre bisericesti totă inteligența presentă s'a adunat la casa parochială, unde ne-a făcut o preafrumoasă surprindere atențiunea gingașă a preastimatelor domnișore, cari în numele fetelor române, au onorat și distins pe vrednicul și binemeritul paroch local M. O. D. Avram Breban cu un frumos buchet de flori, de care atârna o prea frumoasă frunză treicoloră. După aceea a urmat prânzul la masa ospitală a parochului local, cu care ocazie s'a ridicat frumoase toasturi din partea Rev. D. protopop Bilț, părintele Lucaciū, G. Pascha, Alesiu Pop, parochul local A. Breban, Gavril Barbul mare posesor din Mocira, care în cea mai bună armonie și înțelegere cu parochul local a ostenit mult în cauza renovării bisericești, așa că pôte servi ca model la alți domni posesori civili din alte locuri, cari durere, sînt și se află destul, — onore excepțiilor, — că nu numai se pörtă față de cele bisericesti și statul preoțesc cu răceală și indiferentism, dar chiar și cu sentimente dușmănoase. Și numai atunci și așa putem propaga cu succes interesele bisericesti și naționale românești, când inteligența noastră laică în bună înțelegere, armonie și iubire sinceră cu statul preoțesc, dau mîna și pun umerii la olaltă între toate împrejurările vieții și față de orî ce uneltiri și atacuri dușmănoase și ostile provenite din șovinismul urît și ura de rasă.

Frumoasa sărbătoare a sfințirii bisericii a încoronat o hotărîrea unanimă a tuturor celor de față, de a trimite Escelenței Sale Î. P. S. Dn Mitropolit, ca la capul Provinciei Nostre Mitropolitane, din prilejul conciliului provincial următoarea telegramă: „Preasfințitului Domn Dr Victor Mihályi Archiepiscop-Mitropolit Balázsfalva. — Clerul și credincioșii coadunați la sfințirea bisericii renovate în Mocira, din incidentul Sinodului Provincial și a iubileului ducentenar al S. Uniri, prezintă

iubire fiescă și ascultare Veneratului Cap a Provinciei Mitropolitane, asigurînd credință și alipire nestrămută, cerînd archierescă binecuvîntare. Ștefan Bilț protopop, Avram Breban preot local, Dr Vasiliū Lucaciū, Alesiu Pop, Ștefan Cherecheș, Romul Marchiș, George Pascha, Demetriū Cionte, Emanniū Cămpian, Nicolaū Breban, Michail Demeter, Ioan Bohățel, Dr Epaminonda Lucaciū, Alesandru Breban preoți. Gavriil Barbul, Dr Teofil Dragoș avocat, Nicolaū Chiș, Romul Avram, Gavriil Barbul iun., Nicolaū Barbul, Aurelia Pop n. Nuț, Maria Barbul n. Lucaciū, Linca Bohățel n. Pop, Elisabeta Demeter n. Leményi, Paulina Serbac măr. Lucaciū, Maria Barbul măr. Chiș, Serena Cămpian n. Anderkó, Tulia Lucaciū, Veturia Nuț, Cornelia Cămpian m. p.”

După aceste ne-am depărtat cu impresia suvenirilor plăcute de la o sfințire de biserică unită românească, dorind zelosului paroch local să-și afle multă mângăiere sufletescă în păstoria fiilor săi spirituali.

„Un preot.”

NOUȚĂȚI.

Ziua onomastică a Maiestății Sale a fost serbată în Blaș prin o liturgie festivă celebrată de corpul profesoral în frunte cu directorul. Au luat parte elevii tuturor institutelor de învățămînt.

Din archidieceasă. On. Ieroteiū Crișan, adm. paroch. în Abafăia, district. protop. a Reghinului, și Valeriū Rus, adm. paroch. în Tothaza, distr. protop. al Coșocnei, au fost numiți parochi.

Monumentul lui Ioan C. Brățian. Zilele acestea se va deschide la Bucuresci expoziția proiectelor pentru monumentul lui Ioan C. Brățian. Acela care se va afla din partea juriului mai corespunzător se va premia. Suma destinată pentru acoperirea cheltuielilor e adunată deja prin subscripție. Maiest. Sa Regele Carol a dăruit 25000 lei.

Biblioteca populară a Asociațiunii. Am primit nrl. 1 din scrierile populare premiate și publicate de Asociațiune. Numărul acesta cuprinde 4 „Povestiri” de Ioan Pop Reteaganul scoasă „din viața țărănilor români”. Broșura de 60 pag. hârtie fină albă și tipar curat, se prezintă destul de bine, atîta i se pôte dora imputa, ca formatul e prea lat, și ast fel pare prea mare pentru ast fel de publicații. Încolo dorim ca Asociațiunea să mergă cât de departe, publicînd cât mai mulți numeri, cari sperăm că vor fi lășiți cât mai mult printre popor fiind și ieftini, numai cu 20 bani.

Constituirea Societății de lectură a tinerimei gimnaziale din loc s'a constituit pe anul școlastic 1900—1901 în următorul mod: Președinte: Nicolaū Ciura, stud. cl. VIII; secretar: Petru Sueiū, stud. cl. VIII; bibliotecar: Emiliū Pop, stud. cl. VIII; controlor: Iosif Bogdan, stud. cl. VIII; notar: Quintiliū A. Viciū, stud. cl. VII; vice-bibliotecar: George Grec, stud. cl. VII; cassar: Simion Dragomir, stud. cl. VII. În comisiunea pentru censurarea operatelor au fost aleși; Nicolaū Mareu, stud. cl. VIII; Romul Muntean, stud. cl. VIII; Vasiliū L. Pop, stud. cl. VIII; Petru Comes, stud. cl. VII; Vasiliū Debu, stud. cl. VII și Eugeniū Sâmpetrecan, stud. cl. VII. — Societatea de lectură a pedagogilor din Blaș și-a ținut prima ședință în 24 Septembrie a. c. și s'a constituit în următorul mod: De conducător al societății a fost proclamat M. O. D. prof. Ioan F. Negruțiu. S'a ales apoi Președinte: George Moldovan. Notar: Emiliū V. Miclea: Redactor al foiei „Speranța” Isidor Dopp. Bibliotecar: Ioan Todoran. Arhivar: Nicolaū Truța. Controlor: Ioan Boer. Membrii colaboratori: Ioan Stănilă, Alesandru Pop și Ioan Vodă, pedagogi cursul al III-lea. Tot

colaboratori au fost aleși; Valeriū Iozon, Nicolaū Sandu, pedagog. c. II și Aug. Sandu, ped. c. I. Cassar: Gregoriū Baciū, ped. c. II. Vice-bibliotecar: Ioan Bessu, ped. c. II.

Serată la Casină. Cu prilejul sărbătorilor inbilare s'a făcut și inaugurarea casinei române, așezată acum în un cuartir spațios și frumos din piață. A luat parte un public distins, între cari Escel. Sa Mitropolitul, Ill. Sa Episcopul Radu, și mai mulți membrii sinodali. După cuvîntul de salutare a dlui președ. Dr. Aug. Bunea, și răspunsul Mitropolitului Victor, a urmat serata aranjată cu acest prilej. Dna Albertoni, care a binevoit ași da pretiosul concurs, ne a delectat cu admirabila-i cântare. A declamat apoi dș. Sântion poesia „Voicbița lui Ștefan” de Coșbuc, ér dș. Elena Muntean a cântat la pian „Capriciū F. minor”, ambele domnișore au secerat multe aplause. La sfârșit amintim frumoșele choruri: „Trecu-i valea” — „Dorul meu” — și „Neică neiculiță” așa de precis executate.

Concert. „Reuniunile învățătorilor rom. gr. cat. din ținutul Lugoșului și al Hațegului” cu ocaziunea ținerei adunării lor generale comune-festive în Lugoș aranjază cu concursul corurilor vocale române din Lugoș, Oravița și Tievaniul mare, Duminecă la 7 Octobrie n. a. c. în sala hotelului „Regele Ungariei” din Lugoș un Concert împreunat cu petrecere cu dans, cu următorul program: 1. J. Vorobchievici: „Mănăstirea Putna” (cor bărb.), cântată de corul „Concordia” din Oravița. 2. A. Podolean: „Stema Romei triumfale” imn festiv (cor bărb.), executat de corul „Armonia” din Tievaniul mare. 3. J. Vidu: „Cântec de primăvară” executat de corul vocal român gr. cat. din Lugoș. 4. B. Julian: „Romana”, cadril național cu cor mut și soli, executat de corul din Tievaniul mare. 5. C. G. Porumbescu: „Cadrile” (cor bărb.), executat de corul din Oravița. 6. G. Musicescu: „Imn” (Copii ai patriei iubite), cor mixt, executat de corul din Lugoș. 7. C. R. Karrasz: „Astăzi e ziua de sărbătoare” (cor bărb.) executat „en masse” de toate corurile. Venitul curat este destinat pentru fondul reuniunilor.

Concurse. Pentru dobîndirea stendiilor din fundațiunea Vicariului Kőszeghy se escrie concurs cu termin până la 15 Octobrie st. n. Pot concurge iuriști și studenți gimnaziali români, de origine nobilă, din Maramureș. La recourse sînt a se alătura: Carte de botez, atestat despre originea nobilă și testimoniul din anul școlar trecut. Recursele sînt a se trimite la Tit Bud vicariul Maramureșului.

Avis. Începem în numărul de față cu publicarea pastoralei dată de ilustrul Episcopat al Provinciei noastre din prilejul sărbătorilor ducentenariului sfîntei Uniri. Pastorală e un interesant și pretios document istoric, care spune în o frumoasă limbă românească toate fazele prin cari a trecut sf. Unire. O recomandăm atențiunii cetitorilor nostri.

Învitare. Duminecă la 7 Octobrie a. c. se vor inaugura nouele edificii a caselor parochiale și a școlii confes. gr. cat. din Șoimuș. Cu această ocaziune „Caritatea” reuniune pentru ajutorarea bisericilor și școlilor sărace își va ținea adunarea sa generală în biserica gr. cat. de aici. Sara va urma concert și petrecere.

Lanțul de scrisori. Redactorul foii noastre a înaintat Preav. Consistor Archidieceșan un libel de depunere despre 635 cor. colectați prin „lanțul de scrisori.” Suma această a fost dată pentru Internatul de fetițe din Blaș.

Suvenir de la sărbări. Fotograful Sinberger din Făgăraș a pregătit un preafrumos portret al Escelenței Sale Dn Mitropolit. Cei ce doresc să aivă acest suvenir de la sărbările iubilare pot să se adreseze numitului fotograf, trimițîndu-l 2 cor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

VII.

(Continuare.)

Ocaziune i-se dădă foarte ușor și Augustin la prima cercetare își arătă una dintre îndoielile, care până acum îi nelinișteau spiritul. Atunci numai se convinsese el, că Faust nu e filosof, după cum presupunea. El nu se ocupa de cât cu literatura frumoasă, dar nici pe acest teren nu și-a câștigat cunoștințe profunde. Cătușă câte-va vorbiri de ale lui Cicero, cetise câte-va tractate de ale lui Seneca, cetise câtușă poezii și operele latinesce mai frumoase ale eresiei. Și fiind că neîncetat se deprinsese în vorbire și era înzestrat cu darul natural al oratoriei, vorbirea lui avea un farmec deosebit, dar nimic alt ceva. Acesta vizită descurăgia foarte mult pe Augustin. Atât de tare aștepta și doria pacea și eti! unica mângăiere a vieții sale dispăru chiar în momentul când și-a întins mâna după ea.

Mai făcu o probă; și anume: cercetând pe Faust cu câte va zile mai târziu vorbiră cu totul despre alt obiect, care nu taie în sfera filosofiei, ci a altor științe. Amintiserăm că ceea ce conturbă mai întâi pe Augustin fu diferența ce exista între tesele științifice, mai ales matematice ale lui Manes și între observările cele mai precise ale astronomilor romani. Manicheii nu-l putură lumina, ci tot dăna-i promiteau, că Faust îl va lumina pe deplin în privința aceluia. Deci Augustin cercetă pe Faust cu mai multă încredere. Acesta înse îndată la primul cuvânt se escusă și din modestie încunjură răspunsul. „Nu se ținea de acei fanfaroni, zice Augustin, care mă torturau ce e drept cu învățăturile de până acum, înse nu spuneau nimic rațional. Faust era circumspect și modest, și deși era orb față de Dumnezeu, totuși nu era neprecaut față de sine. Își recunosc nesciința și nu se rușină a mărturisi aceasta. În general își cunoștea nesciința și nici nu voia să ajungă prin dispute temerari în poziții, din care să nu se pătă scăpa sau reintorțe ușor. Eti de ce îmi plăcea mai mult.“¹⁾

Conduita aceluia Faust mări respectul lui Augustin față de el, dar îl și desamăgi de tot.²⁾

Tot o dată s'a mai convins Augustin despre un lucru, anume, că dacă bărbatul pe care Manicheii îl glorificau până la ceruri și despre care anunțau, că e o ființă divină trimisă, ca să învețe adevărul, nu pătă să-i imprăștiie lui îndoielile, nime nu i le va pută imprăștiia.³⁾

„Începând din ziua aceea totă silința mea de a înainta în acesta sectă încetă și deși nu voiam să mă separez cu totul de ei, m'am hotărât ca în lipsa unei învățături mai bune să rămân pe lângă acesta până când vre o inspirațiune mai nouă mă va îmbărbăta, ca să aleg altă mai bună. Și ast fel Faust, care pentru mulți era mărte, fără a ști și fără a vră începu a mă scăpa din prinsorea în care cădusem.“⁴⁾

Și ore cul putea să multămescă rezultatul norocos al acestei conversații, la părere periculoasă? Inima lui Augustin, recunoscătoare și cu acesta ocaziune ca tot deuna se grăbește a ni-o spune: „Mănil tale, o Dumnezeuul meu, n'au părăsit sufletul meu pentru că mama mea Ti-a sacrificat pentru mine din sângele inimii sale, vărând rîuri de lacrimi, ziua și noaptea.“¹⁾

Să nu trecem cu vederea expresiunile lui Augustin, care devin cu atât mai energice, cu cât înaintăm în biografia Moniceii, pentru că acestea nu mai erau lacrimile ce le vără aceluia mamă fără samăn în primele zile ale rătăcirii fiului său, ci erau lacrimi de sânge; întru atâta era de sfâșiată și chinată inima ei, gândindu-se la pericolul amenințătoriu pentru Augustin!

Ast fel se fini criza manicheică, cea de 9 ani — al doilea pericol în care cădu Augustin cercând adevărul — și cu toate că avem puține date despre ținuta demnă de admirat a Moniceii în decursul acestor 9 ani înspăimântători, totuși ne putem forma o iconă destul de perfectă despre ea.

La început prin energia sa sfântă — după cum am amintit — feri pe fiul său de pericolul ce-l amenința alungându-l de la sine și interzicându-i de a mai veni înaintea ochilor ei.

Mai târziu prin lacrimi nesecate, admonițiunii și sfaturi neîntrerupte prin bărbați renumiți, doctori și episcopi, pe care îi rōgă să steie în vorbă cu fiul său, prin umilință, abnegațiune și penitență oferită neîntrerupt pentru el lui Dumnezeu, l-a scutit de ruina totală ce-l amenința în decursul crizei. — În fine după ce și-a scăpat fiul la începutul crizei și l-a scutit în tot decursul aceleia, l-a apărât și mai energie în ora pericolului celui mai mare ridicând din inima-i de mamă rugăciunii și mai simțitoare, și țipete și mai dureroase, pe care însuși Augustin nu le pătă descrie, și pe care le asamănă cu sângele ce curge din o inimă rănită.

Eti o descoperire neasemănată, că ce pătă face o mamă. Eti o învățatură elocventă, că ce trebuie să facă o mamă!

De alt cum Monica nu mult s'a bucurat de rezultatul câștigat cu lacrimi scumpe, pentru că într'acea primi de la Augustin o epistolă, care îi puse inima la nouă torturi. În urma acesteia ea s'a pregătit pentru probe și mai grele, și cu un curaj și mai mare.

Augustin încă tot nu era să se întorcă la Dumnezeu, ba din acesta criză sufletescă cădu într'alta cu mult mai periculoasă, din care érá-și l-a eliberat buna sa mamă, fresce pe lângă o pietate mai mare, rugăciunii și abnegațiunii mai infocate și pe lângă o atare iubire față de Dumnezeu și fiul său, care a atins culmea acestui nobil sentiment.

VIII.

Călătoria lui Augustin la Roma. — Bóla lui. — O nouă criză. — Desperarea lui. — Puterea eficace a lacrimilor de mamă. — Augustin în Milan. — Monica pornește după fiul său.

383—385.

Augustin scrise mamei sale că s'a hotărât a părăsi Cartagena și că se va stabili la Roma; că amicii săi deja de mult îl îndemnă la acesta și îi profetesc un noroc și glorie mare în cetatea eternă; că fără îndoielă el nu este indiferent față de această speranță, înse acesta nu era unicul, nici adevăratul motiv al călătoriei sale; s'a urit

de purtarea grosolană și insolentă a învățăcelilor săi din Cartagena și spera, că în Roma își va câștiga învățăceli mai atenți, mai respectuoși și mai zeloși față de studiile sale favorite: filosofia și literatura frumoasă.¹⁾ Deși abia ar fi putut aduce motive mai nobile pentru acest paș, totuși inima Moniceii fu cuprinsă de gróză cetind aceluia scrisóre. El i-a fost tot de una greú a se despărți de fiul său; ea nici când nu a fost așa de parte de el, în cât se nu-l pătă în grabă alergeră într'ajutoriu în ori ce pericol; dar că el să se ducă la Roma, aceluia nici când nu i-a trecut prin minte, și nu se putea gândi la aceluia fără a nu se înflora.

Într'adevăr, pe atunci Roma încă n'a fost trecut prin schimbarea, care urmă mai târziu. Încă nu era locul plăcut — plin de monumente sfinte și domuri liniștite, în care omul se duce spre a uita de lume, și a-și paște sufletul între suvenirile și sentimentele, pe care numai acolo le poți afla.

Pentru o creștină și pentru o sfântă din secolul IV. Roma nu era alt ceva de cât o prigonițóre dușmană lui Dumnezeu; locul de unde țesiră edictele, care făcú să curgă rîuri de sânge și să se jertfescă milioane de martiri; cuibul, unde s'a refugiat păgânimea persecutată acum de 50 ani din toate părțile și unde își mai ținea încă domnia; vatra, în care tot mai fâlfăia încă flacăra desfrâului, a moravurilor corupte, a tratrelor urite și a jocurilor păcătoase. Ieronim era pe aci să pătescă naufragiu în Roma și țipetele de îngrijare și spaimă stórse din sufletul torturat al celui mai mare eroú al singurătății, la reamintirea adunărilor periculoase din acest oraș erau încă în prós-petă memoria credincioșilor creștini.

Vă puteți închipui neliniștea Moniceii. Dacă Augustin ar fi fost chiar sfânt cu spiritul, și curat la inimă, neatins, blând și piú, mamă-sa totuși s'ar fi sgnduit de temeri. Dar să-i vadă ea pornind spre Roma așa, cu credința stinsă, cu spiritul clătinat de vîntul ori cărei doctrine, cu sufletul corupt de patimi, — aceluia i-se părea, ca și când l'ar vedé aruncându-se în abisul perirei. Monica, se decise numai de cât. Având darul de a se hotărî în dată și putere de a-și realiza planurile, fără a le mai schimba, decise, că saú Augustin nu va merge la Roma, saú de va merge, și ea îl va însoți și nu-l va părăsi în mijlocul pericolului, la care fiul său își espune sufletul.

De aceluia Augustin n'a ținut sémă. El voia să mergă singur. El nu mai avea acum frăgețimea aceea a inimii, când omul nu se simte fericit de cât sub îngrijirea mamei. Și el nu ajunsese încă nici la aceea două vîrstă a vieții, când vedénd anii ce au trecut peste capul acela încărunit și venerabil, ne mai cutezând a-și face iluzii de viitor și voidnd să se desfăteze în restul acestei vieți așa de plăcute, simte răsărind în sine o iubire nouă, care se ridică în sufletul său la un fel de cult față cu mamă-sa.

Augustin era de 30 ani; o etate de tot ingrată pentru a înțelege o atare simțire divină. Inima a desbrăcat simplitatea sa, dar tot e foarte simțitoare. Augustin cel tinér, liber și cutezant, care de abia înțelege viața și totuși voește să o guste, nu vede în mamă-sa de cât o pedecă și deși o iubescce cu frăgețime, se decide a merge la Roma fără de ea.

(Va urma.)

¹⁾ Confess. lib. V. cap. 7.

²⁾ Tot acolo.

³⁾ De utilitate credendi c. III.

⁴⁾ Confess. lib. V. cap. 7.

¹⁾ Confess. lib. V. cap. 7.

¹⁾ Confess. lib. V. cap. 8.

Pastorala

adresată Clerului și poporului Provinciilor metropolitane cu ocazia Iubi-leului ducentenar al Sf. Uniri cu biserica Romei.

Veneratul Cler și Iubitul Popor cre-dincios din Provincia metropolitană gr. cat. română de Alba-Iulia și Făgăraș Dar și Mântuire de la Dumnezeu și Binecuvântarea Noastră Arhierescă!

Părinții noștri la anul 1698 în Sinodul ținut în Alba-Iulia sub Metropolitul Atanasie, continuând lucrările începute mai înainte pentru unirea Bisericii românești cu Scaunul Apostolic al Sfântului Petru, au dat următoarea Carte de Mărturie:

Noi mai în jos scrișii Vlădica, Proto-popii și Popii Bisericilor românești dăm în scire tuturor cărora se cuvine, mai virtos țărîi Ardealului.

Judecând schimbarea acestei lumi înșelătoare și nestarea și neperirea sufletelor, căruia în măsură mai mare trebuie a fi de cât tôte, din bună voia noastră ne unim cu Biserica Romei cea Catolică, și ne mărturisim a fi mădulările acestei Biserici Sfinte Catolice a Romei prin această carte de mărturie a noastră, și cu acelea Privilegiomuri voim să trăim cum trădesc mădulările și popii acestei Biserici Sfinte, pe cum Înălția Sa Împăratul și Coronatul Craiul nostru în milostenia decretului Înălției sale ne face părtași, care milă a Înălției sale ne vrînd a o lăpăda, cum se cade credincioșilor Înălției sale, această carte de mărturie și Înălției sale și țărîi Ardealului o dăm înainte, pentru care mai mare tărîe dăm și scrisorile mânilor noastre. S'au dat în Belgrad în anul Domnului 1698 în 7 zile a lui Octobrie.

Prin această atât de însemnată Carte de mărturie, repetată de nou, și mai pe urmă întărită în Sinodul cel mare tot în Alba-Iulia ținut la 5 Septembrie 1700, în prezența și cu colucarea a 54 Protopopi, 1563 Preoți și și de față fiind câte trei aleși din fie care sat, Mitropolitul Atanasie în numele său, al clerului și al națiunii române, punând piatra fundamentală a mărețului edificiu spiritual al Sfintei Uniri, a încheiat definitiv și pentru tôte timpurile legătura credinței, în supunere hierarhică și canonică, cu Sfânta Biserică a Romei celei vechi.

În 5 Septembrie 1900, după călindarul vechi, se împlinesc așa dar două sute de ani de la săvîrșirea acestui eveniment epocal și atât de fericit și de fericitor pentru Biserica noastră.

Chemați de Provedința dumnezească a conduce destinele acestei Biserici, a susținea și continua măreța operă a străbunilor noștri, tocmăi în timpul, în care cade aniversarea ei de două sute de ani, Noi, o, Prealubiților Noștri Frați și Fii, fără de a lipsi datorințelor noastre, n'am putea rămănea în tăcere și a nu ne ridica glasul rugăciunii spre a da laudă Tatălui ceresc, și a nu vă îndemna și pe voi, ca așisderea să faceți și împreună cu Noi să sîrbătoriți, și dacă nu prin strălucirea podobelor sgomotoase ale lumii, dar cu spiritul întru tötă căldura inimilor voștre, un eveniment așa de însemnat pentru noi toți. Îar pentru ca însuflețirea voastră să se pötă desfășura cu tötă vrednicia, amăsurat încredințării, ce v'am făcușo prin Epistola Noastră Pastorală, dată în Sîrbătorea cea mare a Arătării luminate a Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Christos din anul curgător, — în cele ce urmăză vă vom opri gândirile asupra Sfintei Uniri în sine însăși ca și întru prețioasele sale urmări, dovedite cu imbelșugare în cursul celor două sute de ani, ce se încheie de la realizarea ei. Și darul Domnului, a tôte povățuitor, sprijinască cuvîntul Nostru, și mai virtos încăldescă inimile voștre, ca să-l primiți și

acuma cu dragostea aceea ce ne însuflețesc pe noi, dragoste isvorită din datorințele sacralului Nostru ministeriu, ca și din nețermuritul devotament ce ne silim a-l cultiva cu scumpătate în piepturile Noștre față de binele vostru sufletesc, față de prosperitatea Bisericii noastre și de apărarea și promovarea instituțiilor sale.

I.

Profetul Isaia, căutând preste veacuri înainte la Biserica lui Isus Christos din noul Testament, a exclamat răpit de admirațiune: „Că va fi în zilele cele de apoi arătat muntele Domnului și casa lui Dumnezeu pe virful munților să va înălța mai pe sus de dealuri, și vor veni la dînsul tôte neamurile și vor merge neamuri multe și vor zice: Veniți să ne suim în muntele Domnului și în casa Dumnezeului lui Iacob, și ne va spune nouă calea sa și vom merge pe dînsa, că din Sion va eși legea, și cuvîntul Domnului din Ierusalim¹⁾. Prin această minunată figură, Profetul cu o singură privire ni-a arătat strălucirile de căpetenie ale Bisericii lui Christos: după mărimea originii sale ceresci, după însemnătatea scopului întemeierii sale, ca și după înălțimea și tărîa învățăturilor sale, dînsa cu mărime te ridică preste tôte instituțiile pămîntesci, și cu neasemnată mândrie stă deasupra ori cărei înțelepciunii omenești, întocmai cum stă și se ridică piscul unui munte peste virfurile dealurilor din jurul său. Ast fel în cât, pe cum cea ce asupra muntelui oștiri ar îndrepta, spre el întinziindu-și areul și săgeta și tôte instrumentele războinice, — muntelui însuși stricăciune nu i-ar ști face, ci cu ale sale puteri zădărnice, silit ar fi a se depărta de la el: chiar așa și aceia ce în contra Bisericii s'au năpustit, pe ea a o vătămă n'au putut, ci rușinați numai au rămas prin loviturile celor slabi și neputincioși, Domnul pentru acestia războind²⁾. La muntele Domnului, conțînă Profetul, vor veni tôte neamurile, ca, după îndelungată rătăcire prin întunerecul erorilor ce acoperise pămîntul, vederea lor, iluminată de strălucirile legii sfinte ieșite din Sion, să se pötă desfăta de frumsețele privesitelor, ce de acolo se întinde spre neamărginitele hotare ale fericitei vecinici. Și la această sfîntă casă a Dumnezeului lui Iacob vor alerga neamuri multe, ca, printre necasurile și amărăciunile pribejirei din lumea trecătoare, să-și afe odihnă sufletelor lor, și întărite de cuvîntul vieții pornit din Ierusalim, să se bucure de mîngăierile ce ni-le-a căștigat Fiul său prin dumnezească răscumpărare de pe cruce. Și vor alerga dar la biserica lui Christos neamurile tôte și vor veni la ea neamuri multe, căci dînsa, propovăduind Evangelia la tötă făptura, va spune și va arăta lor calea, pe care ele vor ajunge la țînta croită zilelor lor; da, la biserica lui Christos, pentru că Sionul spiritual este tocmă dînsa, în care împărat s'a pus de Dumnezeu Tatăl Christos, și carea lăfîtată în tot pămîntul este unica biserică catolică.³⁾

Tôte aceste însușiri și străluciri ale Bisericii lui Christos, și cari în același timp sînt și semnele învederate spre a cunoșce și deosebi, noi le mărturisim în simbolul credinței când zicem: Cred . . . întru una, sfîntă, catolică și apostolică biserică. După rëndul mărturisirei noastre și după importanța lucrului, locul dintăi și de căpetenie între aceste însușiri ale Bisericii lui Christos îl cuprinde unitatea ei, ca și rădăcina celor alalte, cari fără de aceea nici a se închipui după dreptate nu este cu putință.

Biserica cea adevărată a lui Christos este așadar una. Și într'adevăr. Numirile de: muntele Domnului; casa Dumnezeului lui Iacob; apoi celelalte mai virtos din noul Testament, ca: împărăția ceriului; cetatea, carea deasupra muntelui stănd nu se pötă

ascunde;⁴⁾ casa lui Dumnezeu, carea este biserica Dumnezeului celui viu;⁵⁾ turma lui Christos;⁶⁾ trupul lui Christos,⁷⁾ și alte asemenea numiri date Bisericii lui Christos, pe cum și însăși firea ei de a fi centrul de înfrățire al tuturor neamurilor: tôte acestea de la întăia vedere lămurit ne arată unitatea ei.

Acastă strînsă și nedespărțită unitate a Bisericii, mai întăi și mai pe sus de tôte se arată prin unitatea credinței. — Mântuitorul nostru Isus Christos, încredințînd slujba Evangeliei ucenicilor săi, li-a poruncit lor, ca mergînd în tötă lumea să învețe tôte poporile, — învățându-i pe ei tôte, adecă nu numai unele, ci tôte, câte le-a poruncit lor. Sub greutatea acestei porunci, sfîntul Pavel în Epistola către Efesenii, nu numai că stăruiesc, ca și în tötă apostolia sa, pentru unitatea credinței, ci ne spune și motivul pentru care trebuie să stea aceea în biserică, scriind lor, ba chiar rugându-i să se silască a păzi unirea Spiritului întru legătura păcii, de vreme ce: *Un Domn, o credință, un botez; Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste tôte, și prin tôte și întru noi toți.*⁸⁾ Unul și același Dumnezeu Tatăl este așa dar, carele prin Profeti, și mai ales prin Fiul său ne-a descoperit nouă adevărurile sfintei religiuni, ca noi să le credem și cu fiescă supunere să le ținem. Dacă înse adevărurile acestea tôte se întemeiază pe auctoritatea lui Dumnezeu, atunci de la sine urmăză, că noi trebuie să ținem și să mărturisim tôte câte ni le-a descoperit; așa în cât, dacă din aceea noi am trage la îndoială, ori am nega și numai unul, credința noastră, prin faptul însuși, ar înceta de a fi dumnezească și mântuitoare; pentru că în cazul acela, motivul care ne-ar îndupleca pe noi să credem și să urmăim adevărurile ast fel alese, în realitate n'ar mai fi auctoritatea lui Dumnezeu, ci judecata noastră proprie, supusă rătăcirilor și înșelăciunii. Drept aceea pe urma Apostolilor, la Ss. Părinți nici o îngrijire nu găsim mai mare, de cum este aceea de a apăra unitatea credinței, fără de care cu neputință este a plăcea lui Dumnezeu. Credința adevărată, și carea tot o dată este și caracterul trupului, adecă a Bisericii lui Christos, după cum scrie sfîntul Ireneu, noi o avem de la Apostoli prin tradițiunea Bisericii de pretutindenea, întrégă ajungînd ea până la noi, fără de a admite adaugere sau scădere.⁹⁾ La rëndul său apoi biserica nici o dată n'a suferit nici cea mai mică abatere de la învățăturile credinței moștenite, ci tot deuna fără de cruțare a osîndit și a eschis de la sinul său ca pe eretici, pe toți ceia ce au pășit înainte cu învățături străine, sau n'au voit să cunoșcă și să mărturisescă tôte, câte dînsa le-a propus spre mărturisire. De la cel dintăi până la cel din urmă Sinod ecumenic, biserica, cu o stăruință de fer, și neclătinată chiar nici de tema de a vedea alt cum desbinându-se ținuturi întregi de la sinul său, — pururea și-a încheiat hotărîrile prin sentință de anatema, rostită asupra tuturor celor ce n'ar crede și n'ar simți, cum crede și simte sfînta lui Dumnezeu și Apostolica biserică. *Îr sfînta biserică a făcut această după cuvîntul sfîntului Pavel către Galateni: Oi măcar noi săi ânger din ceri de vă va vesti vouă afară de ceea ce am binevestit vouă, anatema să fie.*¹⁰⁾

În dumnezească vorbire ținută ucenicilor în sara mai înainte de Patimile sale, Isus Christos s'a rugat Tatălui cereșc zicînd: *Părinte sfînte, păzește-i pe ei în numele tău, pe cari i-ai dat mie, ca să fie una pe cum și noi. — Îr nu pentru acestia numai mă rog, ci și pentru cei ce vor crede prin cuvîntul lor întru mine. Ca toți să fie una, pe cum tu*

¹⁾ Mat. 5, 14.

²⁾ Tim. 3, 15.

³⁾ Luc. 12, 32.

⁴⁾ I. Cor. 12, 27.

⁵⁾ Efes. 4, 5.

⁶⁾ Adv. haeres. 1. 4. c. 63.

⁷⁾ Gal. 1, 8.

¹⁾ Isaia 2, 2.

²⁾ Chrysost. in Isai. cap. 2.

³⁾ Optat. Milev. *De Schism. Donatist.* lib. 3. n. 2.

Părinte întru mine și eu întru tine, ca și ei întru noi una să fie, ca lumea să credă, că tu m'ai trimis. ¹⁾ Prin urmare, ucenicul Domnului și cel ce în cursul veacurilor ar fi creșut prin propovăduirea lor întru el, adecă toți credincioșii creștini, ast fel aveau să mărturisescă credința, în cât să formeze tot odată un singur corp, o singură societate, a cărei strinsă unitate trebuie să fie unul dintre semnele cele mai invederate despre cerșea misiune a dumnezeescului său întemeietor: *Ca lumea să credă, că tu m'ai trimis.* Pentru ilustrarea acestei strinse unități sociale a creștinismului Sfântul Pavel se folosește de asemănarea trupului omenesc. Pe cum mulțimea membrilor trupului nostru, diversitatea formațiunii și pozițiunii lor, ca și osebirea funcțiunilor, ce le săvârșesc prin indentitatea unuia și aceluia-și suflet ce tuturora viață le dă, și prin orânduiala lor, constituiesc acea harmonică unitate, ce se numește întregimea trupului și individualitatea omului: ast fel și în religiunea creștină, din totă mulțimea omenilor înzestrați cu osebiriile cele mai felurite, prin lucrarea unuia și aceluiasi Spirit al lui Christos, se încheagă aceea unică și nedespărțită societate, ce se numește Biserica și trupul de taină al lui Christos: *Er voi sînteți trupul lui Christos* ²⁾; *pentru că printr'un Spirit noi toți într'un trup ne-am botezat* ³⁾ Capul acestui trup de taină este Christos însuși: *Christos cap Bisericii* ⁴⁾. În chipul acela înse, în care pentru sfințirea sufletelor nevedute a orînduit elementele vădute ale ss. Taine, Isus Christos pentru menținerea unității sociale a trupului său mistic sau de taină, pentru ocărnuirea omenilor credincioși lui, a dat pe unii Apostoli, pe alții profeți, pe alții Evangeliști, pe alții păstori și învățători, spre săvîrșirea sfinților, la lucrul slujbei, spre zidirea trupului lui Christos, până ce vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu ⁵⁾.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Noua Revistă Română“ Nr. 18., Vol. 2. cu următorul sumar: Cronica politică: C. R.-Motru, Cât costă pe țară politică antisemită. — Cestiunea israelită: Anatole Leroy Beaulieu, W. Wundt, Dr. Max Nordau, Dr. Karl Lueger. — G. Ionescu, Spicuri din trecutul tipografiei, cu privire mai ales la țările locuite de Români. — N. Iorga, Aron Densusan. — Petru V. Haneș, Din operele lui A. Russo: „Piatra Teiului“. — C. I. Constantinescu, Mână rea (nuvelă). N. Vaschide, Cercetări experimentale asupra imaginațiunii creatice la copil. — M. G. Vernescu, Câte va observați asupra studinului limbei franceze în școlile noastre secundare. — Mișcarea literară și științifică: C. Diaconovich, Raport despre producțiunea literară din Transilvania. — Gr. P. Olănescu, Apparition et disparition de l'Agio en Roumanie. — C. Th. Codrescu, Un vis de amor (operă lirică într'un act). — Suplimentul I.: Cestionar privitor la psihologia poporului român. — Liga femeilor pentru desarmarea internațională, discursul d-nei Smara la primul congres internațional al Uniunii femeilor. — Repertoriul teatrului național pe stagiunea 1900—1901. — Școlile de adulți. — Suplimentul II.: „Lustige Weiber von Windsor“ de C. I. Apriel. — Neunburg de Gh. D. Mugur. — Portretele de I. D. Manolache. — Cântece din Oltenia culese de D. Drăghicescu și T. Dragu. — Pentru prima oră de P. Hincu.

¹⁾ Ioan 17, 11.
²⁾ I Cor. 12, 27.
³⁾ I Cor. 12, 13.
⁴⁾ Efes. 5, 23.
⁵⁾ Efes. 4, 11.

Teodor V. Păcățian: *Istoria politicei*, după sir Fr. Pollock, Sibiu 1900. pg. 203. 8° mic, prețul 1. cor. Cărticica acesta e un studiu asupra originii politicei și a scrutarii științifice în filosofia greacă.

Dr. Josef Graziinger: *Magnetoterapia sau vindecarea bolilor prin magnetism*, cu 22. heliogravuri. București 1900 pag. 115. prețul 1 Leu 50.

Ioan Georgescu: *Legendar economic pentru școlile economice de repetițiune și adulți*, Blaș 1900. 8° mare pag. 162. prețul 80 fil. Împărțit în 20 părți și tractând pe rînd tot materialul recerut prin noul plan pentru școlile economice de repetițiune, acest legendar se recomandă prin sine însuși foarte mult și poate fi folosit cu delin succes.

Ioan Pop Reteganul: *Pilde și sfaturi*, Gherla 1900 pag. 159. prețul 60 fil. Acastă broșură cuprinde 23 de bucăți pilde și sfaturi, scrise anume pentru înțelesul țeranului. Mai bine succese sînt pildele și după părerea noastră și mai potrivite, pentru că poporul mai bine învață din pătania altuia de cât ascultând sfaturi. Cartea dlui Reteganul e foarte recomandabilă pentru bibliotecile poporale. Sîntem sigur că va fi și cetită cu totă luarea aminte.

Cuvinte din Șişești. Epistolă deschisă adresată de păr. Dr. Vas. Lucaciū dlui ministru pres. Coloman Széll, în cauza opreliștii sîrbărilor din Șişești de la ziua de Sânt-Petru și Sântă-Măria.

Prof. Dr. Iosif Blaga: *Discurs comemorativ*, ținut cu ocazia jubileului de 50 ani al gimnasului din Brașov pentru fundatori și binefăcătorii gimnasului.

Prof. Dr. Iosif Blaga: *Din estetica tragioului*, polemică cu dl Dr Ghiță Pop retipărire din „Transilvania“. Sibiu 1900. pag. 32. E o interesantă polemică cu dl Dr. Pop, care acuză pe dl Blaga, că în studiul său asupra dramei a profesat nesce teorii învechite și defectuose. Dl Blaga respinge acușele acestea, aducând pilde din scriitorii renumiți.

Anuarul I al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, pag. 130. prețul 1 cor. 40. bani. Anuarul acesta e o prețioasă publicație despre harnica reuniune de sodali din Sibiu, care există acum de 32 ani și cu neobosite puteri lucră pentru întărirea și consolidarea elementului românesc în Sibiu. Anuarul cuprinde și portretele lui Nic. Cristea, întemeietorul reuniunii, Andrei bar. de Șaguna, Nic. Popea, și Ant. Bechnitz, patronii și binefăcătorii reuniunii și a tipogr. Nic. Sinition, primul membru onorar pe rată.

Posta redacțiunii.

Alsó-Bajom. Am primit și quietăm anii 1896 și 1897. Drept quietantă servește și e primită recepisa postală.

Romeo. Va urma. Te salut!

I. P. R. în B. A doua nu o putem folosi.

Dr. St. C. Va urma mai târziu, neputînd intra în numărul festiv.

Enea. Mai târziu. N'am avut timp nici s'o cetim. Salutare!

On. C. D. în T. — *Peregrinul* Prea târziu pentru numărul acesta. Vor urma în cel venitor.

Notarul ad hoc. Cestiunea banilor e încă nelimpzită. S'ar putea nasce neînțelegeri. Mai așteptăm. —

Dlul V. S. în B. Am dispus, se vor speda zilele acestea.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

GELBRAUN MAHAGON

DAUERHAFT
GERUCHLOS

Christoph-Lack
fără miros și se
uscă repentin.

SOFORT
TROCKNEND

Christoph-Lack
fără miros și se
uscă repentin.

GRÜNFARBIG

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

Cu veritabilul Christoph-Lack se pot văpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se intrerumpe folosirea acestora, fiind că nu are mirosul cel neplăcut cum și uscarea târzie și scortosă, ce o au văpselile și lacul de olei. A fără de acestea modul întrebuințării lui e de tot simplu, în cât îl poate face fie cine. Podelele văpsite se pot șterge cu cârpă udă, fără ca ele să își perdă ceva din lustru. — Se deosebește: Christoph-lack colorat, brunet galbiu și mahagoni brun, carele ca și văpsela de olei acopere și tot o dată dă și lustru: pentru aceea se poate folosi la tot felul de podele, vechi și nouă. El acopere deplin tot felul de pete, văpsitura anterioară șcl.; și Christoph-lack curat (necolorat), pentru podele și parchete nouă, carele dă singur lustru. Mai ales pentru parchete și podine nouă obduse deja cu văpselă de olei. Acăsta dă numai lustru, deci nu astupă mustrele de lemn.

1. *Colli postal*, cam 35 mtr. □ (2 chili mijlocii) costeză 5.90 cr. v. a.
 În toate orașele, unde să așta depozite, comandele directe se fac la aceste; probe de colorituri și prospecte gratis și franco. La cumpărări să se bage bine de samă la firmă și la marca fabriciei, fiind că fabricatul acesta existent de la 1850, e imitat și falsificat în multe forme și ast fel se aduce în comerț, de o calitate de tot rea și necorespundătoare scopului.

Franz Christoph
 aflătorul și singurul fabricant al Christoph-lackului veritabil.

Depozite în:

Blaș: la Ludovic Schuller

Aiud: „ I. Kindl

Sibiu: „ Franz Iohn Söhne.

(7) 14—15